

#35

I have to love
this world if I
want to change
its conditions.

2010

Thomas Hirschhorn

Stichting Documentair Theater

Bestuursverslag

2022

“De kunstenaar van de 21ste eeuw is iemand die via verhalen sociale en maatschappelijke impact creëert. Die midden in de wereld staat, voor overheden speelt, aan tafel zit bij Shell, bruggen bouwt tussen tegenpolen en ruimte creëert voor het overzichtsperspectief. Veel groepen en individuen zitten vast in hun eigen gelijk of wijzen een andere partij aan als schuldige of oplossing van het probleem. En dat is ergens ook logisch. Systemen en crises zijn zo complex en verbonden met elkaar dat we niet over onze eigen schutting heen kunnen kijken. Kunst kan dat wel. Kunst kan letterlijk en figuurlijk ruimte bieden en al die uiteenlopende perspectieven bij elkaar brengen. Niet op een polariserende, maar onderzoekende en emotionele manier, waardoor maatschappelijke impasses inzichtelijk worden. Daarom wil ik kunstprojecten ontwikkelen die een bijdrage leveren aan het klimaatdebat. Ik wil dat kunst een wezenlijke betekenis gaat spelen in het bij elkaar brengen van partijen en in het aanreiken van mogelijke toekomstscenario’s.”

Anoek Nuyens

1

INHOUD

- 1 INLEIDING
- 2 ORGANISATIE
- 3 ACTIVITEITEN
- 4 POSITIE IN HET VELD
- 5 INTERNATIONAAL
- 6 FINANCIËN
- BIJLAGEN

INHOUD

1	INLEIDING	2
2	ORGANISATIE	3
3	ACTIVITEITEN	5
	Nyenrode	5
	Allen&Overy	5
	Educatie	5
	Onderzoek Tata	6
	Activiteiten onder andere vlag	9
4	POSITIE IN HET VELD: HYBRIDE MAKERSPRAKTIJK	10
5	INTERNATIONALE PROMOTIE	12
6	FINANCIËN	13
	BIJLAGEN	14
	Exploitatie	14
	Toelichting op de Balans	15
	Speellijst	16
	BESTUUR	19

INLEIDING

In meerdere opzichten was 2022 een bijzonder jaar voor Stichting Documentair Theater. Bij de start van het jaar was de coronapandemie nog steeds een gegeven. Voor Aniek Nuyens en de stichting was het een kantelpunt omdat de plannen om samen met andere makers een vereniging te starten, helaas niet doorgingen. Dat betekende dat de stichting zelfstandig door zou gaan en er aandacht en energie nodig was om deze start te maken. Zakelijk leider Lene Grooten, die ook betrokken was bij de vereniging, stapte in. Bij aanvang was enkel een subsidie van 50.000 euro van het Fonds Podiumkunsten toegekend voor internationale promotie. Het jaar 2022 stond in het teken van zoeken naar bestendigheid: fondsen werven voor zowel

onderzoeken als voor de organisatie. En met succes: aan het eind van het jaar waren er tweejarige bijdrages van het VSBfonds, Vrienden Loterij Fonds, Diorapthe en het Gieskes-Strijbis Fonds. Dat maakt dat de middelen er zijn er om de komende twee jaar een organisatie op te bouwen en te werken aan een meerjarenaanvraag bij het FPK en AFK.

ORGANISATIE

Het hart van de stichting wordt gevormd door Anoek Nuyens (artistiek leider) en Lene Grooten (zakelijk leider). Zij zijn ieder in 2022 begonnen met een dag in de week vanuit de stichting te bouwen aan de organisatie. Door de toegekende fondsen werd dit al snel meer en over de hele periode is de begroting van de organisatie met twee ton gegroeid. Anoek is in voorjaar/zomer zes maanden met zwangerschapsverlof geweest en na de zomer begonnen met het onderzoek voor Tata. Bij dat onderzoek hebben we een stagiaire aangenomen, Goya van den Berg.

VSB, Dioraphte, Vriendenloterij

Een belangrijk deel van het opbouwen van een nieuwe stichting is het opbouwen van financiën. We deden drie aanvragen bij privaاتفondsen, die alledrie toegekend werden. Dit was een belangrijke stap om te zetten en een goed aandeel van onze tijd deze eerste periode is hieraan besteed. Met steun van deze fondsen hebben we dekking kunnen vinden voor onze artistieke activiteiten alsmede een aantal professionele ontwikkelingen.

Fonds Podiumkunsten

Door het FPK werd onze aanvraag voor het programma internationale promotie positief beoordeeld. We vroegen geld aan om het werk van Anoek ook internationaal op de kaart te zetten.

Toezegging Gieskes-Strijbis

Als kers op de taart werd vlak voor het einde van het jaar onze aanvraag bij het Gieskes-Strijbis fonds toegekend. Het fonds, dat enkel op uitnodiging aanvragen behandelt, had ons eerder dit jaar benaderd om een plan te schrijven. Het betreft tweejarige (2023/2024) ondersteuning voor de achterkant, wat ervoor zal

zorgen dat we kunnen blijven groeien als organisatie. Deze steun, die vanaf begin volgend jaar deel zal uitmaken van onze begroting, biedt ons een structurele basis terwijl we de periode tot de volgende meerjarige subsidieaanvraag overbruggen.

Aanvraag Innovatielabs

In het najaar van 2022 werd een nieuwe ronde van Innovatielabs.org gelanceerd. Het programma Innovatielabs geeft een impuls aan nieuwe veerkracht in de culturele en creatieve sector. Het [Stimuleringsfonds Creatieve Industrie](#), namens alle rijkscultuurfondsen, en [CLICKNL](#) voeren het programma uit in opdracht van het [ministerie van OCW](#). Meer dan 100 organisaties hebben uiteindelijk een A4 ingeleverd als pitch. Uit al deze inzendingen werden 50 instellingen gekozen, aan wie 10.000 euro schrijfsubsidie toegekend werd. Stichting Documentair Theater was een van die 50 en krijgt daarmee de kans begin 2023 een aanvraag in te dienen voor de Innovatielabs.

Fair Practice Code

Ondanks dat we geen meerjarige financiering ontvangen en het daarmee niet verplicht zijn, volgen we de CAO Theater en Dans. We hebben ons nog niet officieel aangesloten, maar hopen dit volgend jaar wel te doen. Wel hebben we deze consistent geïmplementeerd in het afgelopen jaar.

“

In 2015 was ik een van de initiatiefnemers van het opstellen van een nieuwe code voor de podiumkunsten. Sinds 2019 is de Fair Practice Code een van de belangrijkste instrumenten voor instellingen en overheden om de positie van makers in de cultuursector te toetsen, te verbeteren en te versterken. Dat begint bij een eerlijke beloning voor hun werk, maar gaat ook over een veilige werkomgeving en eerlijke kansen voor iedereen: Fair Pay, Fair Share en Fair Chain. In de podiumkunsten kijken makers en instellingen nu vooral hoe zij eraan kunnen 'voldoen'. Voor mij is het van belang de waarden toe te gaan passen binnen structuren die ik zelf nog vorm kan geven.

”

Anoek Nuyens

ACTIVITEITEN

Nyenrode

Een aantal keer per jaar organiseert Nyenrode Business University seminars en op 14 november 2022 was dat *Niet afschuiven, maar oppakken - De zaak Shell en het doorbreken van patronen*. Onder begeleiding van Prof. dr. Edgar Karssing (*Markt, Recht en Ethiek*), werd Anoeek als hoofdgast van de dag geïnterviewd over haar werk en de manier waarop zij de klimaatcrisis als verantwoordelijkheids crisis zag. Actrice Janneke Remmers speelde zowel de monoloog van de CEO van Shell als die van de consument uit *De zaak Shell*. Prof. dr. Jaap Schaveling (*Samenwerken & Leiderschap*) en Prof. dr. ir. André Nijhof (*Sustainability and systemic change*) kwamen daarna aan het woord over HOE je patronen kunt doorbreken en WIE waarvoor verantwoordelijk is en reflecteerden op *De zaak Shell*. Het seminar werd georganiseerd voor deelnemers en alumni van het Modulair executive MBA.

We waren aanvankelijk wat huiverig om hier te spelen omdat we niet wisten waar we in terecht zouden komen. Zou deze groep, die voornamelijk uit het bedrijfsleven kwam, openstaan voor onze boodschap? Zouden ze ons serieus nemen? Op ons verzoek werd er

geen vlees gereserveerd bij de borrel. En we merkten tijdens de dag zelf dat onze aanwezigheid een groot effect had. Er werd emotioneel gereageerd, mensen waren in tranen, de voorstelling en het gesprek had iets in beweging gezet. Mensen hadden het echt gevoeld. Achteraf waren er veel vragen of we niet ook voor andere bedrijven konden spelen en mensen boden zich aan om met ons mee te denken. Er staan nu een aantal belangrijke lijnen uit. Met het ministerie van EZK, Binnenlandse Zaken, en een aantal bedrijven zoals Twynstra & Gudde en ING. Vanwege de impact die het had zijn we nogmaals uitgenodigd voor eenzelfde soort middag op Nyenrode. Die zal plaatsvinden op 1 juni 2023.

Allen&Overy

Het advocatenkantoor Allen&Overy organiseert ieder jaar een 24 uur durend evenement voor al hun klanten, de directeuren van de juridische afdelingen van grote bedrijven. Tijdens dit evenement op 10 november hebben wij het begin van *De Zaak Shell* en de eerste monoloog van de CEO van Shell opgevoerd. Daarna hebben we gegeten

met de deelnemers en een aantal contacten gelegd, o.a. met TATA Steel.

Educatie

Dit jaar heeft Anoeek ook op verschillende manieren verbinding gemaakt met het onderwijs. Allereerst door voor het eerst een stagiair van de MA International Dramaturgy aan te nemen die voor langere periode meedraait in de praktijk. Maar ook heeft ze verscheidene bezoeken gebracht aan hogescholen om daar te spreken met studenten. Zo sprak ze in colleges van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en Leiden Hogeschool en gaf ze een gastles aan scenarioschrijvers van de Filmacademie. Het is voor de leerlingen ongelooflijk inspirerend om te leren over haar praktijk, de rol van onderzoek en hoe ze zelf kunnen nadenken over maken vanuit maatschappelijk engagement. Dat veel jonge makers en denkers geïnteresseerd zijn in deze manier van kunstenaarschap blijkt ook uit een aantal één-op-één ontmoetingen die Anoeek had, waarin ze werd geïnterviewd door zowel studenten journalistiek als leerlingen van toneelscholen.

INHOUD

- 1 INLEIDING
  - 2 ORGANISATIE
  - 3 ACTIVITEITEN
  - 4 POSITIE IN HET VELD
  - 5 INTERNATIONAAL
  - 6 FINANCIËN
- BIJLAGEN

Onderzoek Tata

Een groot deel van dit jaar stond in het teken van onderzoek naar staalgigant Tata Steel, toewerkend naar de onderzoeksavonden gapland in Theater Rotterdam en Frascati begin 2023. Hieronder volgt een langere beschrijving van deze activiteiten en hoe het proces van onderzoek en inhoudelijk/artistische keuzes samenkwamen. Hoewel dit proces elke keer anders zal zijn is de manier van werken natuurlijk kenmerkend voor Anoeek en biedt dit ook ruimte om te reflecteren op haar praktijk.

Achtergrond voor het onderzoek

In 2019 werd Anoeek benaderd door een vriendin van haar die in Wijk aan Zee woont. Wetende waar Anoeek zich mee bezighoudt qua thematiek had ze al vaker aan haar mouw getrokken over de kwestie Tata. Voor Anoeek klonk het destijds nog als een onderwerp dat juist enkel oppervlakkig overeenkwam met haar interesse. Ja, de twee zaken gingen beiden over verontreiniging, maar waar De Zaak Shell ging over de verwikkeling tussen industrie, consument en politiek in een verantwoordelijkheids crisis als het aankomt op het klimaat leek de situatie in Wijk aan Zee juist een verhaal tussen twee partijen: een enkel bedrijf en haar omwonenden. Ver van de systeemproblematiek waar voor Anoeek juist het pijnpunt ligt in de

milieuvraagstukken waar ze zich mee bezighoudt. Toen haar vriendin de De Zaak Shell had gezien sprak ze met enkel meer urgentie uit voor een bezoek van Anoeek aan Wijk aan Zee: het was echt nodig dat ze met eigen ogen zag wat er daar gebeurde. Met lage verwachtingen zegde Anoeek toe. Eenmaal aangekomen in de kustplaats viel haar mond open. Inmiddels kennen velen van ons de beelden: speeltuinen onder het zwarte stof, een karretje dat de auto's in de buurt dagelijks schoon spuit – een dystopische vertekening van een idyllisch dorpje met op de achtergrond de verantwoordelijke fabriek. Er was destijds in de nationale media nog niet bijzonder veel aandacht voor de situatie geweest.

Niet alleen was Anoeek geraakt door verhalen van omwonenden en de cijfers en statistieken als het gaat om regionale gezondheid, al snel werd ook duidelijk dat dit ver van een kwestie tussen twee partijen was. In gesprekken met de WAZ-vrouwen (de groep die het voortouw neemt in georganiseerd burgerlijk verzet tegen de fabriek en ook de eersten zijn geweest die naar de rechter zijn gegaan met de aanklacht) kwamen er steeds meer dingen naar boven die erop wezen dat de politiek en uitvoerende overheidsinstanties juist een enorm grote rol spelen in het probleem. Op het moment dat dit binnenkwam werd de ernst van het

probleem nog duidelijker. Het verschil tussen Tata en De Zaak Shell was niet het verschil tussen een privékwesitie en een publieke zaak. Als Tata iets liet zien was het dat de systeemcrisis omtrent onze leefomgeving niet enkel zit in zoiets groots en grenzenoverschrijdends als klimaat, maar ook op provinciaal en gemeentelijk niveau. Want hoe had het in vredesnaam kunnen gebeuren dat de overheid die we vertrouwen om ons veilig te houden tegenover de macht van grote bedrijven hier juist de industrie in de kaart had gespeeld en daarmee de volksgezondheid direct had aangetast?

De Onofficiële Inauguratie: Een Bezoek aan de Fabriek

Het onderzoek naar Tata Steel begon met een bezoek aan de fabriek. Op 24 september vond het zogenaamde Tata Steel Festival plaats: een evenement gericht op het betrekken van de omgeving bij de activiteiten van de fabriek.

Voor Anoeek was deze dag een eerste introductie met de fabriek zelf. Rondlopend in Wijk aan Zee zijn de rokende schoorstenen nooit ver weg, maar een bezoek op het terrein bracht een ander gevoel. Na een bezoek aan het Hoogovenmuseum was er als hoogtepunt een bustour over het terrein. De dag bood een aantal nieuwe inzichten.

INHOUD

- 1 INLEIDING
- 2 ORGANISATIE
- 3 ACTIVITEITEN
- 4 POSITIE IN HET VELD
- 5 INTERNATIONAAL
- 6 FINANCIËN
- BIJLAGEN

ONDERZOEK TATA

Ten eerste viel het op wie er aanwezig waren. Hoewel geschiedkundig onderzoek erg duidelijk de verbondenheid tussen Hoogovens/Corus/Tata en de omgeving van de IJmond laat zien, was deze ook zeer voelbaar tijdens het bezoek. Bij de maquette in het museum kwamen meerdere malen gezinnen voorbij waarbij werd aangewezen “waar opa werkte” of “waar papa elke dag zit.” Waar het lezen van artikelen af en toe de suggestie kan wekken dat er in steeds grotere mate een kloof zit tussen Tata Steel en de bewoners, was het belangrijk om te merken dat de betrokkenheid van de omgeving daarmee niet enkel in het verleden ligt. Het tweede dat de boventoon voerde was hoe groot het allemaal wel niet was. De schaal van productie, de stapels staalslakken, grote kranen, om nog niet eens te spreken van de kleine feiten: 80 kilometer weg, 100 kilometer spoor. Na een tour van 45 minuten had Anoenk enkel nog een rondje gereden.

Het overzichtsperspectief dat Anoenk graag zoekt in haar voorstellingen en onderzoek werd op deze dag op beide manieren op scherp gezet. Ten eerste bracht het nog verder naar de voorgrond dat het hier geen eenvoudige bilaterale verhouding betreft. De omwonenden die in het nieuws als één partij worden gezien, maken immers ook een deel uit van de productie (al zijn ze hierin niet verantwoordelijk voor

problematisch beleid of vergunningen). Maar ook de fysieke ervaring van de busrit bracht iets voor het begrip ‘overzicht’: zelfs het idee van een lokaal probleem (wat het natuurlijk door de verstrengeling met India, Den Haag en de Provincie Noord-Holland al niet was) iets grootschaligs. Waar De zaak Shell ging over een internationale schaal en daarin verbeelding gebruikte om iets wat te groot is om te bevatten te laten zien, was dit bij Tata niet minder het geval, het had enkel een andere vorm gekregen.

Gesprekken met Betrokkenen

Een belangrijk deel van het onderzoek waren de continue gesprekken met betrokkenen. Dit begon natuurlijk met de eerste uitnodiging van één van de omwonenden en de ontmoeting van de groep activisten. Maar Anoenk ziet haar rol juist als iemand die met een bepaalde afstand voorbij de polarisatie kan kijken. Het is juist in het creëren van het overzichtsperspectief echter heel belangrijk geweest dat Anoenk als kunstenaar alle partijen sprak.

Zo sprak Anoenk in het najaar de verschillende WAZ-vrouwen meermaals, maar had ze ook een ontmoeting met André Manning, hoofd communicatie bij Tata en Simone Schippers, hoofd juridische afdeling Tata Steel. Daarnaast gesprekken met Marjan Minnesma en

Jantijn Anema van Urgenda die al jaren vanuit een wetenschappelijk perspectief de zaak volgen. Sanne Walvisch en Jaap Venniker van Frisse Wind, Tweede kamerleden en politici zoals Ines Kostić (lid Provinciale Staten Noord-Holland, Lammert van Raan (Tweede Kamerlid) en Jan Pronk (oud-minister VROM), een GGD-medewerker die anoniem wil blijven, verschillende journalisten zoals Jelmer Mommers van De Correspondent en Jaap Tielbeke van De Groene Amsterdammer.

In december bezocht Anoenk bovendien een zitting waar een aantal andere zaken tegen Tata werden behandeld, en kreeg op deze manier inzicht in het verhaal van zowel het OM als de omgevingsdienst. In diezelfde periode had ze ook een gesprek met Bart Vuijk, de journalist van Noord-Hollands Dagblad die in de huidige discussie het langst de gezondheid in de IJmond aankaart in de media. Ook ging ze naar de Dorpsraad in Wijk aan Zee en het provinciehuis in Haarlem.

De gesprekken waren belangrijk voor het onderzoek in zowel inhoud als vorm. Aan de ene kant boden ze continu perspectieven en informatie, die hielpen om te zien hoe verschillende partijen kijken naar de huidige situatie en ook welke taal ze gebruiken om deze te bespreken. Daarnaast raakte Anoenk steeds meer overtuigd van het belang om de

INHOUD

- 1 INLEIDING
- 2 ORGANISATIE
- 3 ACTIVITEITEN
- 4 POSITIE IN HET VELD
- 5 INTERNATIONAAL
- 6 FINANCIËN
- BIJLAGEN

meerstemmigheid ook in de voorstelling zelf te betrekken. Zo begon een interesse in het gebruiken van audiofragmenten als vorm om in ieder geval een deel van het verhaal te vertellen.

Historisch en Wetenschappelijk Perspectief

Vanaf de zomer tot het eind van het jaar werd ook een groot deel van de tijd besteed aan het inlezen op dossiers en vergaren van kennis door documentaires te kijken.

Hoe meer het onderzoek vorderde hoe meer nadruk er kwam te liggen op technische details. Van de rechterlijke voorwaarden voor het ontvankelijk verklaren van de rechtszaak, tot de belofte voor een groener waterstof-gebaseerd staalproductieproces tot de relatie van huidige vergunningen tot Europese normen, het verhaal van de tragedie rondom Tata toonde zich steeds meer ook als opeenstapeling van beleidsnota en wetenschap. De verantwoordelijkheid voor degene die zegt een overzichtsperspectief te bieden voelde voor Anoenk dan ook als één die vereiste dat ze zich verdiepte in het historisch en wetenschappelijk perspectief bovenop het politieke. Ze dook in de archieven van kranten en overheden, las zich in over de verschillende technieken voor

ijzerproductie en bestudeerde verzoeken inzake emissievergunningen gedaan via Wet Openbaarheid Bestuur.

Om het verhaal van Tata te vertellen was geïnformeerd zijn niet enkel een achtergrond waarvanuit artistieke keuzes gemaakt konden worden. De politieke lading van de relatie tussen het vertellen van verhalen aan de ene kant en het bieden van gerichte oplossingen en geïnformeerd handelingsperspectief aan de andere werd ook een deel van de voorstelling zelf.

Eerste Gesprekken Artistiek Team

Mid-november begonnen de eerste artistiek inhoudelijke gesprekken met Erik Whien die de avonden zou regisseren. Dit ging in de eerste plaats ook over het openen van het proces. Na maanden in een cocon van onderzoek te hebben gezeten waren dit de eerste momenten voor Anoenk om te delen waar ze nu stond. Door ook over mogelijke vormen te praten waren deze eerste artistieke stappen tevens een belangrijk moment om al het onderzoek samen te voegen en verbanden concreet te bespreken. Bovendien is de historische betrokkenheid van Erik bij andere werken van Anoenk ook een manier geweest om Tata te situeren in relatie tot eerdere projecten.

ONDERZOEK TATA

Half december volgde de eerste bespreking waar ook de scenograaf Julian Maiwald aanwezig was. Omdat dit de meer formele artistieke kick-off was, werd er echt een moment van gemaakt om het hele onderzoek tot dan toe te presenteren. De gehele geschiedenis van de kwestie, maar ook die van het project werden gedeeld. Het was erg goed en belangrijk om te rekaliëren naar de buitenwereld en welke kennis over Tata als algemeen kan worden aangenomen. Zeker nadat Anoenk zich er zo in vast had gebeten lijkt alles even vanzelfsprekend en de discussies met Erik en Julian maakten ook erg inzichtelijk dat de avond zeker inhoudelijk ook nog ongelooflijk veel te bieden had.

Een belangrijk punt in deze eerste artistieke gesprekken op zowel vorm als inhoud was de positie van Anoenk zelf. Vragen over haar betrokkenheid bij deze zaak en de groeiende machteloosheid die ze voelt in de klimaatkwestie, zeker na het succes van De zaak Shell leidden tot interessante reflecties over haar rol als theatermaker.

ACTIVITEITEN ONDER ANDERE VLAG

Vlaamse tournee 'De zaak Shell'

In 2022 ging De zaak Shell in première in België. We speelden in uitverkochte schouwburgen als de KVS in Brussel en NTGent in Gent. Daarnaast ook de wat kleinere cc's in de provincie. Met name door twee grote interviews in De Standaard en De Morgen die Anoek zelf geregeld had, verkocht de tournee uit. Er leek zich nog een kans voor te doen om in de talkshow De Afspraak aan te schuiven, maar dat ging uiteindelijk niet door. Wel nog verschillende radio-interviews en kleine krantenberichten.

We merkten dat, ondanks het feit dat het bedrijf Shell in België niet dezelfde bekendheid geniet, de voorstelling wel degelijk impact maakte en het goed deed. Dat had met name te maken met de PR die Anoek zelf deed. Behalve de interviews in de grote kranten, heeft ze ook met ieder theater overleg gevoerd over hoe het mogelijk was om lokale ngo's en groepen waar het over gaat in de voorstelling, in de zaal uit te nodigen. Door die extra aandacht waren programmeurs en marketeers meer bereid harder te gaan lopen voor de voorstelling.

Ook een interessante ontdekking was dat De zaak Shell heel geschikt is, zo niet geschikter, voor de grote zaal. Dit zagen we ook bij de voorstelling die we speelden in de grote zaal van de Stadsschouwburg Utrecht.

Dramaturgie Slachthuis Vijf

In 2022 deed Anoek de dramaturgie voor 'Slachthuis Vijf' in regie van Erik Whien. De voorstelling, geproduceerd door Theater Rotterdam, werd lovend ontvangen. De samenwerking tussen Erik en Anoek, die eerder vooral de vorm had van eindregie voor de voorstellingen van Anoek, heeft hiermee een nieuwe inslag gekregen. Erik zal ook de onderzoeksavond van Tata regisseren komend jaar.

'De zaak Shell' bij de Nationale Opera

Dit jaar verkochten Rebekka en Anoek de rechten van De zaak Shell aan de Nationale Opera voor bewerking. De opera, gecomponeerd door Pulitzer-prijswinnaar Ellen Reid, zal in première gaan op het Opera Forward Festival in 2024.

Livestream en Verfilming 'De zaak Shell'

De livestream van de De zaak Shell en de filmversie van de NPO worden nog altijd goed bekeken. We krijgen regelmatig mails van mensen die vragen om toegang of hun gedachten/gevoelens delen over de Het is een goed voorbeeld van hoe de werkwijze van Anoek, waarbij een langdurig onderzoek kan leiden tot meerdere vormen, ook leidt tot een lange adem als het gaat om publieksbereik en engagement.

PODIUM

TOT 12.11 DE ZAAK SHELL DE NWE TIJD ANTWERPEN

Wie Michaël Pas nog eens in steengoede doen wil zien, moet naar de herneming van *De zaak Shell*. Het stuk werd in 2021 bejubeld door het Nederlandse Theaterfestival en kaapte onder meer de Regieprijs 2021 weg. Regisseurs en auteurs Rebekka de Wit en Anoek Nuyens zetten een fictief proces op poten tegen de Britse oliemaatschappij Shell. Hun proces is geïnspireerd door het echte proces dat enkele ngo's voeren. Pas vertolkt de ceo van Shell. Hij verdedigt zich tegen de pleidooien van de

overheid en de burger. De baseline van zijn pleidooi: 'Als de mensen stoppen met autorijden, stoppen wij met olie oppompen.' Het fantastische aan het stuk is dat geen enkele partij – burger, overheid, Shell, activisten – als 'goed of 'slecht' wordt gelabeld. Elk pleidooi is doortimmerd. Elke vertolking is briljant. Zo zorgt *De zaak Shell* voor een geweldige theateravond over een verontrustende tijd.
Els Van Steenberghe

POSITIE IN HET VELD

HYBRIDE MAKERSPRAKTIJK

Steeds meer (jonge) theatermakers kiezen voor een flexibele werkpraktijk, waarbij die flexibiliteit zowel het artistieke als het praktische domein betreft. Het genre, de vorm en de samenwerkingsverbanden verschillen per project, zijn als het ware hybride.

Zo zijn wij actief bezig met spelen buiten het theater, cureren we publieken en zoeken we mensen op die zich professioneel bezighouden met onze thematiek. Anoenk noemt dit ook wel "spelen voor de machthebbers". Deze strategie om buiten de gebaande paden te gaan komt voort uit de missie om actief bij te dragen aan het werken aan het leefbaar houden van onze planeet. Door zowel het culturele veld als bedrijfsleven en politiek te overbruggen hopen we met artistiek sterke voorstellingen ook echt iets in gang te zetten.

Voorstellingen en samenwerkingen zijn vaak interdisciplinair van aard. Maar hoewel instellingen en fondsen strooien met de term in toekomstvisies, blijkt er in de praktijk weinig ruimte voor te zijn. Hybride makers zouden te veel nadruk leggen op de inhoud en te weinig op de

vorm. Ze zouden te veel onderzoek doen en te weinig gefocust zijn op output. En stel dat iedereen zelf mag kiezen wat voor vorm die hanteert, zei een fondsmedewerker tegen me, dan hebben we straks alleen maar podcasts en geen enkele voorstelling. Deze uitspraak onderstreept de kern van het probleem. Beleidsmedewerkers van fondsen erkennen de hybride praktijk als belangrijk voor de toekomst van het veld, maar zijn niet in staat de stappen te zetten die nodig zijn om deze ontwikkeling te waarborgen. Daar komt nog eens bij dat speelbeurten buiten het theater, waar juist contacten worden gelegd en nieuwe publieken worden opgezocht, vaak niet meetellen in de formele definitie van speelbeurten. Dit maakt ook het voldoen aan formele criteria voor aanvragen lastiger.

Het gevolg van een ontbrekende structurele regeling is dat makers met een hybride praktijk naar het buitenland verhuizen of simpelweg verdwijnen. Ze passen niet binnen de kaders van bestaande structuren en hollen van de ene incidentele subsidie naar de andere.

Tijdens de pandemie werden deze makers ook volledig vergeten. Er werden steunpakketten toegewezen aan gevestigde instituten en gezelschappen die binnen hokjes passen waardoor de positie van hybride makers enkel precairder werd. In plaats van te wachten op fondsen om zich aan te passen en zo kansen te creëren voor makers om deze vorm van werken te ontdekken, hebben we zelf geprobeerd de fondsen laten zien wat ervoor nodig is als we vloeibaar kunstenaarschap echt serieus nemen. Zoals Judith Butler ooit schreef: "Sometimes it is not a question of first having power and then being able to act; sometimes it is a question of acting, and in the acting, laying claim to the power one requires". Onze gesprekken hebben geleid tot de financiering van de onderzoeken van twee nieuwe projecten die we de komende jaren gaan maken. Diorapthe, VSBfonds en Vrienden Loterij Fonds besloten om juist het onderzoek te bekostigen en daar zijn we zeer dankbaar voor.

“

“De paradox is dat mijn werk opgepikt wordt door het scherpe, onderzoeksmatige karakter, maar dat er bij overheidssubsidies geen ruimte bestaat om een langdurig onderzoekstraject financieel te ondersteunen. Bij Frascati liep ik daar ook al tegenaan, maar die konden dat ondervangen doordat ze een BIS-gezelschap waren en intern met gelden konden schuiven. Als zelfstandige maker blijkt het echter veel moeilijker om mijn werkwijze te financieren. Deze werkwijze en het materiaal dat dit oplevert, zorgt er ook voor dat de uitingsvormen kunnen verschillen en duurzamer zijn dan alleen een voorstelling die een paar maanden speelt en klaar. Zo maakte ik van de voorstelling Pronk ook een podcastserie en werd de voorstelling De zaak Shell verfilmd voor de NPO en ontwikkelden we een uitgebreid lespakket dat op middelbare scholen en hogescholen door heel Nederland wordt afgenomen.”

”

Anoek Nuyens

INTERNATIONALE PROMOTIE

In 2022 hebben we met steun van het programma internationale promotie van het Fonds Podiumkunsten *De zaak Shell* in Duitsland, Engeland en Frankrijk gepromoot. Hiervoor werkten we samen met Wouter van Ransbeek en Ulrike Burger. Wouter van Ransbeek was zestien jaar directeur van ITA en ontwikkelde de internationale carrière van Ivo van Hove. Ulrike Bürger was jarenlang de hoofdproducent van Joop van den Ende. Samen hebben zij Rainmakers opgericht waarmee ze een aantal vernieuwingen in het veld willen doorzetten en daarnaast een aantal makers internationaal wil ondersteunen. De komende tijd zullen we met hen gaan onderzoeken welke kansen zich voordoen en hoe die inhoudelijk en artistiek aansluiten bij mijn werk.

FINANCIËN

Stichting Documentair Theater is gevestigd te Amsterdam en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 75070189. De stichting heeft als doel: het ontwikkelen en produceren van voorstellingen, verhalen en nieuwe narratieven rondom klimaatverandering, posthumanisme en de toekomst van onze aarde en voorts het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Stichting Documentair Theater is opgericht op 13-01-2019. 2022 is het eerste actieve jaar van deze stichting, daarom zijn er geen vergelijkende cijfers van eerdere jaren opgenomen

	2022	2021
Vorderingen	€13.429	€0
Liquide middelen	€92.878	€0
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	€106.307	€0
Kortlopende schulden	(€104.233)	€0
NETTO WERKKAPITAAL	€2.074	€0

BIJLAGEN

Ad Hst 2 Exploitatie

1. Toelichting op de verschillen

Dit eerste actieve jaar van de stichting was echt een aanloopjaar. Vooraf was het moeilijk in te schatten wat de inkomsten en uitgaven zouden zijn. In het algemeen zijn er minder kosten gemaakt voor activiteitenlasten. Dit omdat veel activiteiten dit jaar voorbereidend zijn geweest en er nog weinig activiteiten waren in eigen beheer. Daardoor waren er bijvoorbeeld minder middelen nodig voor personele bezetting op marketing. Verder zijn de artistieke personeelslasten wat lager dan geraamd, dit komt o.a. door een zwangerschapsverlof.

INHOUD

- 1 INLEIDING
- 2 ORGANISATIE
- 3 ACTIVITEITEN
- 4 POSITIE IN HET VELD
- 5 INTERNATIONAAL
- 6 FINANCIËN
- BIJLAGEN

Ad Hst 4 Toelichting op de balans

1. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Subsidiëring

Het Gieskes Strijbisfonds heeft een bedrag van € 397.963 toegezegd voor het project 'Artistieke ontwikkeling stichting Documentair Theater' voor de jaren 2023 en 2024. De voorwaarden worden begin 2023 uitgewerkt en vastgelegd in een donatieovereenkomst welke door het bestuur geaccepteerd moet worden.

2. Resultaatbestemming
Het resultaat van 2022 ad. € 2.074 zal worden toegevoegd aan de algemene reserve.
3. Vooruitontvangen subsidies

De vooruitontvangen subsidies bestaan uit de volgende bedragen:

Fonds Podiumkunsten t.b.v. Internationale Promotie	€	35.000	€
VriendenLoterij Fonds	€	29.000	€
VSBfonds	€	25.875	€
Stimuleringsfonds van de Creatieve Industrie i.v.m. plan Innovatielabs	€	10.000	€
Saldo bestemmingsreserve per 31 december	€	99.875	€

INHOUD

- 1 INLEIDING
  - 2 ORGANISATIE
  - 3 ACTIVITEITEN
  - 4 POSITIE IN HET VELD
  - 5 INTERNATIONAAL
  - 6 FINANCIËN
- BIJLAGEN

Ad Hst 5 Speellijst

Om een reflectie te geven van de reikwijdte van onze activiteiten hebben we conform het model van het Fonds Podiumkunsten een speellijst bijgehouden. Anders dan de voorwaarden voor meerjarige subsidie voorschrijft, is in deze prestatieverantwoording ook gekozen om activiteiten die niet onder onze eigen vlag gebeurden toe te voegen.

Tournee 'De zaak Shell'

Datum	Locatie
17/09/2023	Stadsschouwburg Utrecht, Utrecht
23/09/2023	CC Blankenberge, Blankenberge (BE)
27/09/2023	de Warande, Turnhout (BE)
07/10/2023	CC Lokeren, Lokeren (BE)
15/10/2023	De Werf, Aalst (BE)
19/10/2023	NT Gent, Gent (BE)
20/10/2023	NT Gent, Gent (BE)
21/10/2023	CC Sint-Niklaas, Sint Niklaas (BE)
26/10/2023	CC Strombeek, Strombeek (BE)
27/10/2023	30CC, Leuven (BE)
28/10/2023	KVS, Brussel (BE)
12/11/2023	CC Gildhof, Tielt (BE)

INHOUD

- 1 INLEIDING
  - 2 ORGANISATIE
  - 3 ACTIVITEITEN
  - 4 POSITIE IN HET VELD
  - 5 INTERNATIONAAL
  - 6 FINANCIËN
- BIJLAGEN

Slachthuis Vijf

Datum	Locatie
16/03/2023	TR25 Schouwburg, Rotterdam
17/03/2023	TR25 Schouwburg, Rotterdam
18/03/2023	TR25 Schouwburg, Rotterdam
19/03/2023	TR25 Schouwburg, Rotterdam
23/03/2023	Koninklijke Schouwburg, Den Haag
24/03/2023	Koninklijke Schouwburg, Den Haag
29/03/2023	Stadsschouwburg Nijmegen, Nijmegen
31/03/2023	De Harmonie, Leeuwarden
05/04/2023	Stadsschouwburg Utrecht, Utrecht
07/04/2023	SPOT Groningen, Groningen
13/04/2023	Theater Lampegiet, Veenendaal
14/04/2023	Schouwburg Ogterop, Meppel
15/04/2023	Theater aan het Vrijthof, Maastricht
21/04/2023	Chasse Theater, Breda
22/04/2023	Deventer Schouwburg, Deventer
26/04/2023	Theater Junushof, Wageningen
28/04/2023	Leidse Schouwburg, Leiden
29/04/2023	TR25 Schouwburg, Rotterdam

INHOUD

- 1 INLEIDING
  - 2 ORGANISATIE
  - 3 ACTIVITEITEN
  - 4 POSITIE IN HET VELD
  - 5 INTERNATIONAAL
  - 6 FINANCIËN
- BIJLAGEN

Slachthuis Vijf

Datum	Locatie
30/04/2023	TR25 Schouwburg, Rotterdam
04/05/2023	TR25 Schouwburg, Rotterdam
07/05/2023	Internationaal Theater Amsterdam, Amsterdam
08/05/2023	Internationaal Theater Amsterdam, Amsterdam
03/09/2023	Internationaal Theater Amsterdam, Amsterdam
04/09/2023	Internationaal Theater Amsterdam, Amsterdam
04/09/2023 (livestream)	Internationaal Theater Amsterdam, Amsterdam

BESTUUR

Bestuur

Joachim Fleury - Voorzitter - adviseur Clifford Chance

Mark Fuchs - Penningmeester - Financieringsspecialist Van Lanschot

Nicole van Vessum - directeur De Parade

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publiek en semipublieke sector

Het bestuur ontvangt geen vergoeding of vacatiegeld. De directie is ingeschaald in de CAO Theater en Dans. Het personeel volgt CAO Theater & Dans.

Rooster van Aftreden

	Naam	Eerste benoeming	Herbenoeming/einde 1e termijn	Uiterste datum van aftreden
 <small>Joachim Fleury (Oct 25, 2023 10:58 GMT+2)</small>	Joachim Fleury, voorzitter	22-06-2021	22-06-2023	22-06-2025
 <small>Mark Fuchs (Oct 28, 2023 15:37 GMT+2)</small>	Mark Fuchs, penningmeester	22-06-2021	22-06-2023	22-06-2025
 <small>Nicole van Vessum (Oct 29, 2023 18:26 GMT+1)</small>	Nicole van Vessum, secretaris	23-06-2021	23-06-2023	23-06-2025

